

Delrapport 3

Underveis, men i svært ulikt tempo

Skolene har tatt tydeligere grep om innføringen av Kunnskapsløftet og forskerne fra ILS og NIFU finner i 2010 flere spor av sentrale elementer i reformen på skolenivå enn tidligere i reformperioden.

RAPPORT | SIST ENDRET: 02.02.2011

Tittel:

Underveis, men i svært ulikt tempo : et blikk inn i ti skoler etter tre år med Kunnskapsløftet

Rapporten:

[Last ned rapporten hos NIFU \(PDF\)](#)

Forfatter:

Eli Ottesen og Jorunn Møller (red.)

ISBN:

978-82-7218-713-1 (Nettutgave)

Utgiver:

NIFU, Universitetet i Oslo

År:

2011

Rapportserie: Kunnskapsløftet – styrings- og forvaltningssystemet

Dette er den tredje rapporten fra prosjektet. Se også:

- [Delrapport 1: Det nasjonale styringsnivået](#)
- [Delrapport 2: Kunnskapsløftet – tung bær å bære?](#)
- [Sluttrapport: Kunnskapsløftet som styringsreform - et løft eller et løfte?](#)

Dette er hovedkonklusjonen i den tredje delrapporten i forskningsprosjektet som analyserer forvaltningsnivåene og institusjonenes rolle i implementeringen av Kunnskapsløftet.

Rapporten bygger på intervjuer med rektorer og lærere ved seks grunnskoler og fire videregående skoler.

Rapporten ser på endringer fra 2007 til 2010 i skolenes arbeid med:

- grunnleggende ferdigheter
- individuell vurdering og kvalitetsvurdering
- rektors ledelse av reformarbeid
- kompetanseutviklingsstrategier

Det er svært store variasjoner i hvor langt skolene har kommet i å realisere reformen.

Mangler arenaer for kvalitetsutvikling

Både internt ved skolene og mellom skoler og skoleeier mangler det arenaer for utvikling av felles forståelse av reformen og implementeringen av den. Dette bekrefter funn fra andre studier om en svak tilbakemeldingskultur i norsk skole. På samme måte som i 2007 etterlyser rektorer og lærere i utvalget klare strategiske styringssignaler fra nasjonalt og kommunalt nivå.

Tradisjonsbærere og reformaktører

Sammenlignet med undersøkelsen i 2007 er flere rektorer nå opptatt av de sentrale elementene i reformen. For å synliggjøre variasjonen i hvordan rektorene i grunnskolen håndterer reformarbeidet, skiller forskerne mellom "tradisjonsbærere" og "reformaktører".

Tradisjonsbærerne er særlig opptatt av et godt arbeidsmiljø og å sikre gode rammebetingelser. De er mindre opptatt av kollektiv strategiutvikling. Reformaktørene tar et aktivt grep om reformprosessen, ved å engasjere seg i lokalt arbeid med læreplanene og å arbeide for bedre systematikk i vurderingsarbeidet.

Lite kollektiv kompetanseutvikling

Forskerne peker på at det i Kunnskapsløftet ligger forventninger om at skolene utvikler kompetanse i felleskap og at denne kompetanseutviklingen er mer enn summen av den enkelte lærerens individuelle kompetanse.

Forskerne finner at kompetanseutviklingen på de fleste skolene i liten grad er koblet mot erfaringsdeling. Rapporten konkluderer med at rektors ledelse av reformarbeidet synes å ha stor betydning for graden av erfaringsdeling lokalt.

Lærerne er tilfredse med den nye nasjonale strategien for videreutdanning, "Kompetanse for kvalitet", og

peker spesielt på ordningen med dekning av vikarutgifter.

Økt bevissthet om grunnleggende ferdigheter

Inntrykket fra intervjuene med lærere i 2010 er at begrepet grunnleggende ferdigheter fremdeles knyttes til elementære ferdigheter. Med dette menes ferdigheter som elevene burde ha tilegnet seg i løpet av barnetrinnet. På ungdomstrinnet og videregående nivå er det først og fremst ferdigheter i lesing som får oppmerksomhet.

Selv om dette er hovedinntrykket, viser forskerne til en forsiktig utvikling når det gjelder bevisstheten rundt arbeidet med grunnleggende ferdigheter blant lærerne i utvalget. Rektorene etterlyser klarere føringer, større oppmerksomhet og støtte i arbeidet med grunnleggende ferdigheter. Det ser ikke ut til at veiledningene, som er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet, er godt kjent blant lærerne.

Endring i vurderingsarbeidet

Alle skolene i utvalget har i perioden 2007 og 2010 satt i gang utviklingsarbeid knyttet til individuell vurdering. Rektorer og lærere er kjent med den nye vurderingsforskriften, men kjenner i mindre grad til de verktøyene og veiledningene som er utarbeidet sentralt.

Forskerne viser at vurderingspraksis er i ferd med å endres, men at begreper og praksis i varierende grad diskuteres på fellesarenaer for hele skolen og at mye fremdeles er opp til den enkelte lærer. Skolene har i liten grad arbeidet systematisk med å utvikle tilbakemeldingskultur og kompetanse i undervisningsvurdering, men dette er områder både rektorer og lærere ønsker å utvikle.

Ulikt syn på dokumentasjonskrav

Rektorer og lærere mener at kravene til dokumentasjon har økt i skolene, blant annet gjennom økt omfang av pålagte prøver og tydeligere krav til dokumentering i den nye forskriften om vurdering. Det ser ut til at det er kombinasjonen av statlige og kommunale/fylkeskommunale krav som gir økt press. Rektorene er mer bekymret enn lærerne for at kravene fører til økt byråkratisering. Det ser ut til at mer systematisk bruk av elektroniske plattformer både kan lette arbeidet med dokumentasjon, skape forpliktelse blant lærerne og gjøre innholdet tilgjengelig over tid for.